

1

‘Krista, moet je zien wat er net is binnengekomen!’ Marthe staat in de hoek over een paar dozen gebogen die we nog moesten uitpakken. Ze werkt nu twee maanden hier bij Ratjetoe – de kringloopwinkel –, en minstens vijf keer per dag roept ze dat ze iets ge-wel-digs heeft gevonden. Ik weet nog dat ik dat precies zo deed. Dat ik stuitte van enthousiasme bij elke doos die binnenkwam, vol schatten die ik mocht uitpakken.

Inmiddels zijn mijn eerste weken hier twee jaar geworden, en sta ik niet meer zo te stuiten als Marthe. Ik draai me om, klaar om Marthes vondst te bewonderen en dan vriendelijk doch dwingend te zeggen dat ze het op een plank moet zetten met een prijssticker erop.

In plaats van het ronde gezicht van Marthe zie ik een wolk satijn en kant, bestikt met parels en steentjes, op me afkomen. Ze stoot tegen een kast, blijft hangen in een rek met hangers, en struikelt omdat ze op de jurk trapt. Vlak voor mijn neus valt ze neer en blijft verstrengeld in de stof op de grond liggen.

‘Het is een bruidsjurk!’ hijgt ze als ze weer tevoorschijn komt. Haar hoofd is rood van de inspanning. ‘En ook nog een supermooie. Er zit een designmerkje in. Denk je dat hij duur was?’ Ze krabbelt op en graait in één beweging de jurk mee terwijl ze maar doorratelt. Ze kijkt kritisch naar de jurk in haar handen als ze hem uitschudt en voor haar lichaam houdt. ‘Jammer. Ik ben minstens twintig centimeter te klein. Maar jou zou hij passen.’

Ze steekt haar armen vol jurk uit en kijkt me aan. ‘Trek hem eens aan!’

Geen haar op mijn hoofd die eraan denkt. Als er één ding is dat je leert als je hier werkt is het dat kleding die hier ingeleverd wordt meestal niet eerst grondig gereinigd is. De keren dat ik mijn hand in een broekzak stak en een vuile zakdoek of erger tegenkwam zijn bijna niet te tellen.

‘Hij ruikt heerlijk,’ probeert ze me over te halen. ‘Kom op, doe nou niet zo saai. Hij is zo mooi!’

Ik kijk twijfelend naar de jurk. Hij is inderdaad heel mooi, en ziet er niet smerig uit. Toch schud ik mijn hoofd. ‘Je weet nooit wat er gebeurd is met de kleren die hier binnenkomen,’ hou ik voet bij stuk. Ook al ziet hij er niet vies uit, sommige viezigheid zie je niet. ‘We hebben genoeg te doen, en jurken passen hoort daar niet tussen.’ Ik plak een sticker op een waterkoker en hoop dat Marthe de jurk gewoon wegstopt en aan het werk gaat.

‘Als ik net zo lang was als jij, dan had ik allang in een van de kleedhokjes gestaan,’ gaat Marthe verder, niet van plan om op te geven. ‘Maar dan zie ik eruit of ik een kind ben dat met de kleding van haar moeder aan het spelen is.’ Om eerlijk te zijn ziet Marthe er altijd uit of ze kleding van haar moeder draagt. Ook vandaag heeft ze weer iets aan wat zo uit de jaren zeventig afkomstig kon zijn. Ze heeft een gebreide gele rok aan met daarover een appelgroene blouse. De combinatie doet pijn aan je ogen, vooral omdat ze hem draagt met een lichtbruine maillot en schoenen met bandjes. Ik verdenk Silvia ervan dat ze Marthe alleen aangenomen heeft omdat ze dan zelf niet meer zo opvalt met haar kleurige hippiekleding. Een andere reden dat ze Marthe heeft aangenomen kan ik niet bedenken, want Marthe is een van de vreemdste personen die ik ooit heb ontmoet.

‘Schiet op nou!’ zegt Marthe en ze steekt haar armen nog verder uit. Haar pruillip geeft de doorslag en ik pak de jurk aan. Ze

klapt verrukt in haar handen. ‘Eindelijk eens iets te beleven hier!’ Het is maar goed dat Silvia een afspraak bij de tandarts heeft, want anders zou het komende uur bestaan uit een speech over dat we hier zijn om te werken, niet om te spelen. Ze neemt haar winkel erg serieus. ‘Er hoort een sluier bij. En volgens mij heb ik ook schoenen gezien. Jij hebt toch maat negenendertig? Zal ik ze gaan pakken?’ Marthe houdt echt geen seconde haar mond dicht. Als het werk hier niet zo geestdodend saai zou zijn zonder haar, had ik haar allang gewurgd met een tweedehands panty.

‘Doe maar,’ zeg ik snel, want ik zie haar ervoor aan dat ze mee het hokje in komt als ik niet iets verzin om haar weg te houden. Ik trek vliegensvlug de zwarte trui met het logo van Ratjetoe over mijn hoofd, tot ik in mijn hemdje en spijkerbroek sta, en laat de jurk over mijn hoofd glijden. Gejaagd steek ik mijn armen door de lange mouwen, voor Marthe terug is met de rest en dan alsnog komt binnenstormen. Ik voel me belachelijk. Zoals Marthe al zei, als een klein meisje dat met de kleding van haar moeder speelt.

Een meisje van achtentwintig, zonder fatsoenlijke baan, dat geen relatie heeft en in de kringloopwinkel van haar moeders vriendin werkt. En tot overmaat van ramp een meisje dat zich ook nog laat overhalen om verkleedspelletjes te spelen onder werktijd. Vanuit de spiegel kijkt ze terug, dat meisje in die bruidsjurk.

Tegelijkertijd rukt Marthe achter me het gordijn van het hokje open. Ze heeft een sluier met een tiara en een paar witte schoentjes vast. ‘Moet je zien, die schoenen zijn nog nooit gedragen,’ zegt ze, en ze duwt de schoenen met de zolen omhoog onder mijn neus. Inderdaad. Op die schoenen is nog geen meter gelopen. ‘Je moet hem wel helemaal aantrekken. Dit ziet er niet uit.’ Ze laat de spullen op de grond vallen en begint enthousiast aan de rij parelknopjes op mijn rug te friemelen. ‘Nu weet je wel meteen waarom vrouwen altijd zoveel bruidsmeisjes hebben. Dat krijgen ze nooit in hun eentje dicht.’ Ze grijnst als ze mijn blik in de spie-

gel vangt. ‘Kijk niet zo boos. Je gaat trouwen. Dat is de mooiste dag van je leven.’

Het puntje van haar tong hangt naar buiten, en ik voel haar koude vingers langs mijn ruggengraat omhooggaan. ‘En die broek moet ook uit,’ zegt ze streng, terwijl ze blijft wachten tot ik de broek met een diepe zucht uitdoe en in de hoek van het pashokje trap.

‘Zo. Klaar,’ zegt ze even later. Met de knoopjes dicht zit de jurk als gegoten. Hij sluit aan waar hij aan moet sluiten, en subtiele baleinen die ik niet voel benadrukken mijn taille. Mijn borsten worden omhooggedrukt en de rest naar binnen. Alleen al voor het silhouet dat ik van deze jurk krijg zou ik er de hele dag in willen lopen. Als het niet volslagen belachelijk zou zijn om in zo’n jurk over straat te gaan natuurlijk.

‘Wauw,’ fluistert Marthe als ik me omdraai. ‘Hij staat je echt geweldig.’ Ze steekt de tiara omhoog. ‘Dit nog, om het af te maken!’ Vliegensvlug, alsof ze al jaren niets anders doet, draait ze wat van mijn blonde krullen omhoog tot een knotje en steekt de kammetjes van het kroontje erin vast voor ze de sluier over mijn schouders drapeert. Ik kreun zacht. Ik heb vanochtend bijna een halfuur nodig gehad om die onbedwingbare krullen een beetje in model te krijgen, en nu trekt zij mijn hele kapsel in een paar seconden uit elkaar. ‘Prachtig!’ zegt ze, en ze draait me om zodat ik weer met mijn gezicht naar de spiegel sta. Daar moet ik haar dan wel weer gelijk in geven.

Ik ben er even stil van als ik mijn spiegelbeeld zie. Hier zou elk meisje enthousiast van worden, en zo’n jurk zou ieder meisje minimaal één keer in haar leven moeten dragen. Ik slik een brok in mijn keel weg. Mijn moeder zou zo ontzettend trots zijn geweest als ze me zo had gezien. Als ze niet een jaar geleden onverwachts was overleden aan een hartaanval, voor ik zelfs maar een serieuze relatie had. Mijn moeder zal me nooit zien trouwen, maar ze had

vast gehuild als ik in deze jurk de kerk binnen zou komen. Ik schud mijn hoofd en probeer met de achterkant van mijn hand een traan uit mijn ooghoek te vegen, voor Marthe het ziet.

‘Ja, ik ben ook best wel ontroerd,’ zegt Marthe, en ze knikt. Als ik zeker weet dat ik iets kan zeggen zonder dat mijn stem overslaat, stap ik het hokje uit en draai mijn rug naar haar toe. ‘En nu genoeg gespeeld, dat ding moet uit, en op een hanger voor iemand me erin ziet.’

Ze steekt haar hand uit naar het eerste knoopje, als het belle-tje boven de deur klingelt. Ik kan nog net de tiara uit mijn haar trekken. Als twee betrapte kinderen staan we bij het kleedhokje. Marthe heeft haar hand op mijn rug, en ik sta met een bruidsjurk aan en een kapsel alsof een vogel heeft geprobeerd er een nest in te maken oog in oog met Silvia. En die kijkt niet erg blij.

‘Zo, dames. Zijn jullie al klaar met het uitpakken van al die dozen die binnen zijn gekomen? Of is er een andere reden dat jullie niet aan het werk zijn?’ Haar blik gaat demonstratief naar de hoek van de winkel, waar de dozen nog opgestapeld staan te wachten tot ze gesorteerd worden. Als we allebei niets zeggen zucht ze diep. ‘Dat dacht ik al. Nou, schiet op, uitkleden en aan het werk, voor ik jullie allebei ontsla en op zoek ga naar iemand die wel doet wat ze moet doen.’ De scherpe klank in haar stem maakt dat ik ineens krimp en Marthe lijkt opeens vergeten dat ze de knoopjes van de jurk open moet maken, want ze haast zich zo snel terug naar de hoek met dozen dat ze bijna struikelt over haar eigen voeten.

‘Er is een reden dat we niet aan het werk zijn!’ zeg ik, voor ik erover na kan denken. ‘Ik wil die jurk kopen en dan moet ik wel weten of hij past.’ Tussen de dozen duikt het verraste gezicht van Marthe op als een duveltje uit een doosje. Ik weet ook niet waarom ik het zeg, maar het idee dat Silvia teleurgesteld is vind ik erger dan het beetje geld dat de jurk me gaat kosten. Sinds

mijn moeder niet meer leeft komt Silvia het dichtst in de buurt van een moederfiguur. Als beste vriendin van mijn moeder was ze dat ook bijna, al zo lang als ik me kan herinneren.

‘Ik geloof dat die verdoving toch wat harder aankomt dan ik dacht,’ zegt Silvia. ‘Het is bijna alsof ik je hoor zeggen dat je een bruidsjurk wilt kopen. Heb ik ergens een vriendje gemist, of ben ik aan het hallucineren?’ Ik probeer oogcontact te maken met Marthe, maar die doet ineens of ze hard aan het werk is. Van haar hoef ik geen hulp te verwachten. Ik trek Silvia mee het kleedhokje in.

‘Je moet me helpen, ik krijg hem niet uit als je die knoopjes niet openmaakt.’

Met een diepe zucht begint ze de pareltjes door de lusjes te trekken.

‘Ik vind hem gewoon mooi,’ zeg ik, als ze het laatste knoopje open heeft en ik de jurk open kan vouwen en langs mijn lichaam naar beneden kan laten glijden. ‘Dat kan toch? En het is zo’n mooie stof dat ik vast wel iets kan bedenken wat ik ervan kan maken als ik hem toch niet ga dragen.’

Dat is zo zwak dat ik er zelf niet eens in zou trappen. Ik heb twee linkerhanden en Silvia weet dat. Zelfs een knoop aannaaien is me al te veel. Ik kan hem altijd nog op een paspop in de hoek van mijn slaapkamer zetten, om mezelf eraan te herinneren dat ik waarschijnlijk nooit een jurk als deze zal dragen. Of in de kast hangen, om elke keer dat ik me aankleed even met mijn neus op de feiten te worden gedrukt dat ik niet eens een vriend heb en zielig en alleen met dertig katten in huis doodga. Dat ik iets moet verzinnen voor de jurk is mijn straf omdat ik tegen Silvia lieg.

‘Voor vijftientig euro kun je hem meenemen en de rest van de doos ook,’ zegt ze, en ze kijkt me uitdagend aan met een scheef opgetrokken wenkbrauw.

Dit zou het moment zijn om terug te krabbelen. Te zeggen dat

we wel onder werktijd aan het spelen waren. De jurk terug te geven, de afkeurende blik te incasseren, en door te gaan met mijn werk. Maar ik doe het niet. Ik raap de jurk en de sluier van de grond, leg ze in haar armen en zeg met een uitgestreken gezicht: 'Verkocht.'

2

Die avond strompel ik mijn appartement naar binnen met een doos die maar net door de deur past. Ik laat hem zakken op de bank. Eerst douchen om het stof van een dag werken met tweedehands spullen van me af te spoelen. Als Marthe niet had aangeboden om in haar eentje te vegen, had ik daar nu nog gestaan.

‘Wil je niet naar huis, naar je vriend?’ vroeg ik.

Ze schudde haar hoofd en keek naar de vloer. ‘Ik heb eigenlijk wel behoefte aan een klein beetje tijd voor mezelf. Weet je wel. Even de muziek heel hard en meebleren zonder dat hij kan zeuren dat het niet zijn soort muziek is.’ Omdat ik haar heel goed begreep, liet ik haar voordoen dat ze wist hoe de deur op slot moest, en toen ze het drie keer had laten zien, geloofde ik dat het zou lukken en was ik blij dat ik eerder naar huis kon.

Twintig minuten en een douchebeurt later kan ik eindelijk kijken. Met mijn badjas aan loop ik naar de doos toe en duw de flappen aan de kant. Ik haal de jurk eruit en leg hem over de leuning van de bank, en ik kijk in de doos. De sluier, en een stapeltje enveloppen, dat bij elkaar gehouden wordt door een rood lint. Een notitieboekje, een mapje en nog een kleiner doosje. Vanonder de schoenen komt nog een platte doos tevoorschijn. Ik stal alles uit op de salontafel en even twijfel ik, voor ik het notitieboekje oppak en doorblader.

Er zijn maar drie blaadjes beschreven, en op een van de blaadjes staat een lijstje in een sierlijk handschrift. *Fotograaf boeken*

is het eerste punt van het lijstje, gevolgd door *Geloftes schrijven*. *Jurk laten vermaken*, staat daar recht onder. *Knalfeest* is ook een van de punten, en *Ring moet kleiner gemaakt* sluit het lijstje af. De andere twee pagina's zijn volgekrabbeld met telefoonnummers, waarvan de meeste weer doorgekrast zijn.

Voor de zekerheid laat ik al de blaadjes nog eens langs mijn duim glijden, maar de rest van het boekje is leeg. Het vervelende gevoel in mijn maag dat ik in iemands privéleven ga wroeten neemt toe als ik de enveloppen weer vastpak. Ik peuter de strik los en dan zit ik met een stapeltje witte enveloppen op schoot. Ze zijn niet dichtgeplakt en het voelt ontzettend onbeschoft om zomaar andermans privécorrespondentie te lezen. Toch wint de nieuwsgierigheid het van mijn fatsoen. Het velletje lichtroze papier dat uit de envelop komt is beschreven met hetzelfde handschrift als de pagina's van het notitieboekje. Meteen bij de eerste regel zie ik het al.

Jij bent mijn leven. De zin van mijn bestaan. Een leven zonder jou...

Dit moeten de trouwgeloftes zijn. Ik vouw het blaadje weer samen en schuif het terug in de envelop met een blos op mijn wangen. Dit is te privé. Ook al hebben ze het ingeleverd bij de kringloop, dit is alleen bestemd voor het bruidspaar. Ik maak de andere enveloppen niet open en strik het lint er weer omheen voor ik ze terug in de doos stop. In de grote platte doos zit een setje bruidssieraden en haarkammetjes met steentjes. Glimmend, mooi, maar veel te opzichtig. Als ik ze terug heb gestopt in de doos is er nog één doosje over. Het is het soort doosje dat je altijd ziet bij die vreselijke over the top Amerikaanse huwelijksaanzoeken.

Ik hou mijn adem in als het dekseltje naar achteren klapt. Ik heb er nog nooit een gezien, maar de glanzende steen die het licht weerkaatst in tientallen kleuren op het bedje van fluweel móét een echte diamant zijn. Hij is schitterend. Deze is zeker weten

echt. Er staat geen datum in de ring, maar wel een sierlijke letter R. Ik kan me niet bedwingen om de ring aan mijn vinger te schuiven, maar hij komt niet verder dan de tweede knokkel. Daar blijft hij koppig zitten en hij laat zich niet verder naar beneden schuiven. Dat is maar beter ook, anders zou ik nog in de verleiding komen die ring ook te houden. Eén ding is nu wel duidelijk: deze doos had niet bij Ratjetoe terecht mogen komen. Deze spullen moeten terug naar de rechtmatige eigenaar. Het is jammer dat het tot overmorgen moet wachten, omdat ik morgen vrij ben. Ik kijk naar de klok. Of misschien lukt het toch nog vandaag, als Marthe langzaam geveegd heeft en nog bij Ratjetoe is.

Nadat de telefoon in de winkel twee keer is overgegaan neemt Marthe op.

Ik val meteen met de deur in huis, voor ze weer iets bedenkt wat niet tot overmorgen kan wachten en ik over een uur nog steeds aan de lijn hang. ‘Met Krista. Hé, weet jij toevallig waar die doos vandaan komt met die bruidsjurk erin?’ Het blijft stil aan de andere kant. ‘Er zit wat persoonlijke correspondentie in en ik denk dat de eigenaar zich er niet van bewust is dat ze het weggegeven heeft.’

Marthe slaakt een diepe zucht en ik kan bijna voor me zien hoe ze zuchtend en steunend naar kantoor loopt. Er ritselt wat papier en ik hoor gemompel.

‘Geen idee,’ zegt ze dan. ‘Je weet hoe die jongens zijn. Administratie is niet hun sterkste kant. Ze schrijven alles maar op blaadjes en die gooien ze dan aan het einde van de dag hier op de tafel, en dan moet ik ze weer invoeren op de computer omdat...’ Ik rol met mijn ogen. Als ik niet zo graag wilde weten van wie de jurk is, had ik allang opgehangen. ‘Er ligt hier een stapel van de hele afgelopen week. En... SHIT!’ Er klinkt nog meer gevloek. ‘Ik heb geloof ik net een halfvolle koffiemok omgestoten over de admi-

nistratie van vorige week.’ Dit is vast en zeker de laatste keer dat Silvia ons vertrouwt in de winkel zonder haar. ‘Alles zit onder,’ krijgt Marthe. Hoog tijd om op te hangen.

‘Oké, het is al goed. Ik probeer wel iets anders.’ Ik wacht niet of ze nog iets wil zeggen maar hang snel op. Ik kijk peinzend naar de spullen voor me, alsof er plotseling op wonderbaarlijke wijze een naam of adres tevoorschijn komt. Mijn blik gaat terug naar het notitieboekje. Hoewel de meeste telefoonnummers doorgekrast zijn, zijn ze vast nog te lezen. Iemand moet toch weten van wie de spullen zijn?

Ik pak het boekje en loop ermee naar mijn laptop. Het is iets te laat om nog mensen te bellen, maar ik kan wel alvast de telefoonnummers googelen, zodat ik morgenvroeg meteen kan gaan bellen. Met het gevoel alsof ik de hoofdrolspeler van een of andere detectiveroman ben toets ik het eerste telefoonnummer op Google in. Het blijkt een bloemist te zijn. Daar kom ik zonder naam en datum niet veel verder mee. Het tweede nummer is ook al een losse flodder: een bakkerij in het dorp verderop. Ook hier kunnen ze me vast niet verder helpen als ik alleen weet hoe de jurk eruitziet. Het derde nummer is moeilijk te ontcijferen. Het is zo vaak doorgestreept dat je niet eens meer cijfers herkent. Met het lampje van mijn mobiel, die ik achter het blaadje hou, lukt het toch om een telefoonnummer van tien cijfers bij elkaar te puzzelen, maar Google kan geen overeenkomsten vinden. Dat is dus het eerste nummer dat ik morgen ga bellen.

Uiteindelijk heb ik – samen met het nummer dat slordig op een offerte staat gekriebeld – een lijstje met zeven telefoonnummers die niet op internet voorkomen en niet van een bedrijf of instantie zijn.

Met een wonderlijk gevoel van tevredenheid klap ik het boekje dicht en druk ik mijn computer uit. Het is grappig hoe een

impulsaankoop ervoor kan zorgen dat ik ineens zin heb in de volgende dag. Als ik een saaie dag heb op mijn werk probeer ik me altijd voor te stellen dat ik een schat vind. Iets wat in de krant komt omdat het zo zeldzaam is. Ik ben nog nooit een Rembrandt tegengekomen tussen de ingeleverde spullen, en ik ben ook nog nooit in de krant gekomen. Dit is het beste wat ik ooit ben tegengekomen en ik kan niet wachten op het verhaal achter deze jurk.

Terwijl ik mijn tanden poets fantaseer ik over een bruid die me met tranen in haar ogen bedankt voor het terugbezorgen van haar jurk en ring. Als ik mijn dekbed naar achteren sla en in bed kruip, fantaseer ik over de oude dame wier jurk tijdens een zolderopruiming per ongeluk verkocht is en die hem eindelijk na jaren terugkrijgt, en vlak voor ik in slaap val droom ik over mezelf, in dat pashokje, met die jurk aan. Alleen verschijnt er geen knappe man in trouwpak, maar Silvia met haar opgetrokken wenkbrauwen.